

Naturskyddsföreningen
Härnösand

2025-03-22

Målnummer: P 2083-24

Mark- och miljööverdomstolen
Svea hovrätt
Box 2290
103 17 Stockholm

Mark- och miljödomstolen
Östersunds tingsrätt
Box 78
831 28 Östersund

Skickas in med tjänsten Signera och skicka handlingar digitalt.

Överklagande

Klagande: Härnösands Naturskyddsförening
c/o Örjan Asplund
Skeppar Karls gränd 12A
871 34 Härnösand
e-post: nfarnosand@gmail.com

Ombud: Örjan Asplund
Mobil: 076 874 35 31

Saken: Antagande av detaljplan, Motorn 5 och del av Motorn 1, Härnösands kommun

Härnösands Naturskyddsförening får härmed överklaga mark- och miljödomstolens dom enligt följande.

Yrkande

Prövningstillstånd

Härnösands Naturskyddsförening yrkar att mark- och miljööverdomstolen beviljar prövningstillstånd i målet.

Yrkanden i sak

Härnösands Naturskyddsförening yrkar att mark- och miljööverdomstolen ändrar beslutet att anta detaljplanen på så sätt att föreslagen bebyggelse inom strandskyddat område utgår.

Grunder och omständigheter

Som särskilt skäl för att upphäva strandskyddet hänvisar kommunen till miljöbalken 7 kap 18c §, punkt 5: området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. Någon trovärdig prognos över befolkningsutvecklingen och att det är brist på byggbar mark redovisar dock inte kommunen.

I domen anges inga domskäl till varför vårt yrkande inte bifallits. I en tidigare dom anges att kommunen är bäst lämpad att bedöma befolkningsutveckling och bostadsbyggnadsbehov. Det är ett rimligt allmänt och principiellt antagande men i enskilda fall måste man beakta hur kommunen bedömt utvecklingen.

Liksom i många andra kommuner med negativ befolkningstillväxt har kommunen **tillväxt** som mantra. Tillväxt har många fördelar med ökat skatteunderlag och framtidstro. Det finns forskning som belyser hur prognosarbetet går till i kommuner med tillväxtproblem. En krympande kommun uppfattas nästan som något pinsamt som blottlägger brister hos kommunpolitiker eftersom de uppfattar att deras främsta roll är att vara en ambassadör för sin kommun. Att då hamna långt ner på listan vid tillväxtjämförelser upplevs som skämmigt. De allra flesta kommuner men minskande befolkning anger i stort sett samma åtgärder för att vända utvecklingen. Att Härnösands kommun skulle vara bättre på att genomföra åtgärderna än alla andra kommuner är osannolikt. Kommunen anser sig dock ha två konkurrensfördelar jämfört med de alla andra: en utbyggnad av ostkustbanan som ger positiva lokaliseringseffekter och industrietableringar i Torsboda. Riksdagen röstade i december 2024 ja till infrastrukturproposition för perioden 2026–2037. I den finns inte en fullständig utbyggnad av ostkustbanan med. Industrietableringen i Torsboda tyck inte heller bli av sedan PTL dragit sig ur projektet. När den här typen av förnekelse av den faktiska förhållanden och överoptimistiska antaganden får styra hur kommunen bedömer den framtida befolkningsutvecklingen förväntas bli kommer den att överskattas.

SCB är Sveriges expertmyndighet på bl a befolkningsstatistik. Myndigheten gör regelbundet befolkningsframskrivningar på kommunal nivå. För Härnösand avviker dessa kraftigt från kommunens uppskattning av befolkningsutvecklingen. Den verkliga utvecklingen överensstämmer väl med SCB:s prognoser. De här olika sätten att beskriva befolkningsutvecklingen innebär att en generell princip (att kommunen är bäst lämpad att bedöma befolkningsutveckling) måste ifrågasättas och att man måste se till det enskilda fallet. I vårt yttrande till mark- och miljödomstolen 2024-11-13 (mål nr P 2083-24) har vi gjort en utförligare jämförelse mellan kommunens och SCB:s bedömningar av framtida befolkningsutveckling (bilaga).

En trovärdig befolkningsprognos och att det är möjligt att bygga ca 10 enbostadshus utanför strandskyddat område (se tidigare yttranden) visar att bostadsförsörjningen i Härnösand inte äventyras. Det finns därför inga skäl att upphäva strandskyddet enligt MB 18c§ punkt 5. Det är skälet till att vi vill att domstolen prövar vilken av befolkningsprognoserna som är mest trovärdig och därmed om skälen för att upphäva strandskyddet är rimliga.

Härnösand den 22 november 2025

Örjan Asplund

Ordförande och ombud för Härnösands Naturskyddsförening

Naturskyddsföreningen
Härnösand

Bilaga

024-11-13

Mål nr P 2083-24

Till

Mark- och miljödomstolen vid Östersunds Tingsrätt

Yttrandet skickas endast in digitalt med e-tjänsten: Signera och skicka handlingar digitalt

Yttrande

Yttrande från: Härnösands Naturskyddsförening

Nfharnosand@gmail.com

Ombud: Örjan Asplund

Skeppar Karls grand 12A

871 34 Härnösand

Tel: 076-784 35 31

Yttrandet gäller: Antagande av detaljplan, Motorn 5 och del av Motorn 1, Härnösands Kommun

Härnösands Naturskyddsförening har fått möjlighet att yttra sig i målet. Föreningen har tidigare yttrat sig vid flera tillfällen, senast till Mark- och miljööverdomstolen den 23 januari 2024. Vi hänvisar därför till dessa yttranden där vi yrkar att domstolen upphäver Härnösands kommuns beslut att anta detaljplanen.

Yrkande

Härnösands Naturskyddsförening yrkar att mark- och miljödomstolen inte fastställer Härnösands kommuns detaljplan för Motorn 5 och del av Motorn 1, alternativt undantar föreslagen bebyggelse inom strandskyddat område.

Skäl för yrkandet

Som särskilt skäl för att upphäva strandskyddet hänvisar kommunen till miljöbalken 7 kap 18c §, punkt 5: *området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området*. Någon trovärdig prognos över befolkningsutvecklingen och att det är brist på byggbar mark redovisar dock inte kommunen.

Framförda omständigheter

Enligt praxis anses kommunen vara bäst lämpad att bedöma behovet av nya bostäder och hur de ska lokaliseras. I den bedömningen utgår Härnösands kommun från den tillväxtstrategi som fastställdes 2021 (reviderad version). Strategin anger en målbild med 30 000 medborgare år 2040.

År 2021 var invånarantalet 25012 i kommunen. För att målbilden i tillväxtstrategin ska nås innebär det att befolkningen måste öka med knappt 350 invånare per år i genomsnitt. Under de senaste 5 åren har befolkningen minskat med drygt 100 invånare per år i genomsnitt. De åtgärder som föreslagits i tillväxtstrategin har således varit verkningslösa. Inget talar för att det kommer att ändras i framtiden. Kommunens bedömning av befolkningsutvecklingen är därför inte trovärdig och kan inte ligga till grund för kommande bostadsbyggnadsbehov.

En betydligt träffsäkrare bedömning av befolkningsutvecklingen har SCB gjort. I motsats till kommunens bedömning bygger den på kvalitetssäkrade demografiska data, kunskap och baseras på vetenskapliga metoder. Enligt SCB:s befolkningsframskrivning kommer befolkningen att minska med i genomsnitt ca 125 personer per år fram till år 2040. Den bedömningen ligger ganska nära den verkliga utvecklingen under de senaste åren.

Härnösands Naturskyddsförening anser att Mark- och miljödomstolen bör göra en egen bedömning av behovet av nya bostäder med hänsyn till de förhållanden vi beskrivit ovan som visar att kommunens bedömning är orealistisk.

Kommunen har gjort en GIS-bearbetning som sägs visa att det saknas möjlighet att tillgodose bostadsbyggnadsbehovet utanför strandskyddat område. GIS-analysen är välgjord med utgång från felaktiga förutsättningar. Som beskrivits ovan har bostadsbyggnadsbehovet överskattats kraftigt. Dessutom är det endast ett tiotal enbostadshus som ligger inom strandskyddat område och som behöver omlokaliseras till något eller några av de områden som ingår i GIS-studien. Tvärt emot vad kommunen hävdar är det möjligt att bygga dessa bostäder i flera av de analyserade områdena. Dessutom är utbudet av villor till salu inom Härnösands tätort regelmässigt betydligt större än de som föreslås inom strandskyddat område. Behovet av nya enbostadshus kan därför tillgodoses utanför strandskyddat område.

Naturvärdesinventeringar

Två naturvärdesinventeringar av området har gjorts (SWECO 2021 och Tyréns 2022). Båda har gjorts av kvalificerade personer. SWECO:s inventering gjordes tidigt på våren och Tyréns relativt sent på hösten. Det innebär att framförallt insekter som är viktiga för den biologiska mångfalden kan ha missats. Den artskyddade huggormen som finns i området har inte tagits upp i någon av inventeringarna. Saknas gör också en viktig biotop för smådjur och insekter i form av en delvis raserad stenmur. De här förhållandena innebär nog inte att bedömningen av områdets generella skyddsvärde förändras på något avgörande sätt men visar att det är mycket viktigt att avsätta naturområden inom planområdet avgränsas på ett rätt och noggrant sätt så att artskyddade arter kan bevaras. En översyn av avsatta naturområdenas avgränsning bör därför göras.

Härnösand den 13 november 2024

Örjan Asplund

Ordförande och ombud för Härnösands Naturskyddsförening